

נבראתי לשמש את קוני" - כל רגע בקיומו של האדם
 הוא למען התפקיד והתכלית לשמש את קונו, כאמור -
 "כי זה כל האדם", ועד לדין הנפסק בשולחן ערוך "וכל
 מעשיך יהיו לשם שמים"²⁷, ו"בכל דרכיך דעהו"²⁸.

ט.

תלמידי חכמים - צדיקים: אין להם מנוחה

לפי כל האמור לעיל, מובן ההבדל בין שתי
 הגירסאות - שתי השיטות: מצד הפרטים המוגבלים
 שבמצוות, רק "תלמידי חכמים אין להם מנוחה...", אך
 מצד כללות המצוות - שהן בלי גבול - כל ה"צדיקים
 (כולל "מארי עובדין טביין") אין להם מנוחה..."

י.

משמעות הביטוי "עולם הבא" שונה לפי שתי
 השיטות

אך עדיין דרוש הסבר בענין זה: במקום אחר²⁹
 מוסבר, שהטעם לכך ש"תלמידי חכמים אין להם
 מנוחה... ולא בעולם הבא" הוא כפי שאומר האריז"ל
 ב"לקוטי הש"ס": "וזה סוד יצא אדם לפעלו³⁰, רצה
 לומר לעסוק בתורה כמה שפעל בעולם הזה...". ולכן
 רק "תלמידי חכמים אין להם מנוחה... בעולם הבא",
 כי בגן־עדן, ששם ה"אדם" "יוצא" מהעולם הזה
 קיימת רק בחינת "פעלו" בעיסוקו בתורה³¹, ולא
 פעולתו בקיום המצוות³².

לפי זה, לא מובנת הגירסא "צדיקים...": אמנם, גם
 בקיום המצוות יש עליה ללא סוף, כי גם בהן יש ענין
 של אינסופיות, אך כיצד אפשר לומר ש"צדיקים אין
 להם מנוחה... בעולם הבא" מפני ש"יצא אדם לפעלו
 בעולם הבא" - והרי בגן־עדן אינו קיים "פעלו" של
 קיום המצוות?

ההסבר לכך הוא: ידוע, שלביטוי "עולם הבא" יש
 שני פירושים: (א) גן־עדן - והוא נקרא בשם עולם
 הבא, כי "באין לו לאדם אחר חיי העולם הזה"³³, (ב)
 עולם התחיה³⁴.

ענינים²¹ - כפי שרואים מנוסח ברכות המצוות: החלק
 הזהה לכולן "אשר קדשנו במצוותיו", והחלק המיוחד
 לכל אחת "וצונו מצוה פלונית", וכדומה: (א) לכל
 מצוה יש פרטים מסויימים המבדילים בינה ובין
 המצוות האחרות, ומצד הגבלות אלו המצוות הן
 בבחינת גבול. (ב) הצד הזהה בכל המצוות, אשר בגללו
 המצוות הן בבחינת בלי גבול.

כלומר, בפרטים השונים של כל מצוה, המבדילים
 מצוה אחת מן השאר, מתבטאת ההגבלה הקיימת
 במצוות. ואילו מצד הנקודה המשותפת של כל
 המצוות, אשר כולן מלשון "ציווי" - כלומר, רצון
 הקדוש־ברוך־הוא הקיים בשווה בכל המצוות, כי רצון
 ה' אשר במצוות נעלה מהגבלותיהן, כמאמר חז"ל²²
 "לא תהא יושב ושוקל מצוותיה של תורה... קלה
 שבקלות... וחמורה שבחמורות..." - מצד נקודה כללית
 זו, המצוות הן בלי גבול.

יותר מכך: ידוע²³ ש"עוסק במצוה פטור מן
 המצוה"²⁴, כי כל המצוות כלולות זו בזו, כך שכאשר
 מקיימים מצוה אחת, הרי זה כאילו מקיימים בו זמנית
 את כל שאר המצוות, וזאת, מצד רצון ה' שבמצוות,
 הנעלה מהתחלקות²⁵.

ויוצא אפוא, שגם כאשר עוסקים במצוות מסויימות
 קשורים לכלל המצוות - לבחינת האין־סופיות שבהן -
 למרות שהמצוה מובדלת בפרטיה המסויימים משאר
 המצוות.

ח.

שתי הגירסאות: מצד פרטי המצוות ומצד
 כללותן

וכשם שכן הוא בקשר למצוות עצמן - "חפצא" - כך
 הוא גם לגבי קיום המצוות על־ידי ישראל - "גברא":
 אמנם, חובתה של כל מצוה שונה ומוגבלת בזמן מסויים
 וכדומה, אך עם זאת מוטלת חובה תמידית על היהודי
 על קיום המצוות בכללותן, כדברי חז"ל במשנה²⁶: "אני

(28) משלי ג, ו. רמב"ם הל' דעות ספ"ג. טושו"ע או"ח סרל"א.
 (29) ראה לקו"ש ח"ד שם ס"ע 174 ואילך. ויש.
 (30) תהלים קד, כג.
 (31) ראה אגה"ק סי"ז. לקו"ת ואתחנן ו, ב ואילך. סהמ"צ להצ"צ טו,
 ב. ובכ"מ.
 (32) ראה סהמ"צ שם. ובכ"מ.
 (33) רמב"ם הל' תשובה ספ"ח. ועיין שם שמעתיק מהכתוב (בגירסת
 דפוס רומי): אשר צפנת גוי פעלת.
 (34) וכמחז"ל (סנהדרין ר"פ חלק) "כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב
 כ' ואלו שאין להם חלק כ' האומר אין תחה"מ כ'". ובגמרא שם: הוא

(21) להעיר מלקו"ת שלח (לט, א ואילך). ובארוכה - עטרת ראש נג,
 א ואילך. נח, ב ואילך.
 (22) תנחומא עקב ב. וב"ר פ"ו, ב. יל"ש יתרו רמז חצר. ועוד.
 (23) המשך תרס"ו ע' סח. תרכב. ד"ה לסרבה המשרה הש"ת פ"ג
 (סה"מ קונט" ח"ב תלה, ב).
 (24) סוכה כה, א.
 (25) ראה המשך תרס"ו שם ע' תקכב. ולהעיר מפיה"מ להרמב"ם
 אבות רפ"ב. לקו"ש [המתורגם] ח"ד ע' 121 ואילך (ובהערה 2 שם).
 (26) סיום מס' קידושין.
 (27) אבות פ"ב מ"ב.